

ผลการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้นตอน เพื่อส่งเสริมความสามารถ การวิจารณ์วรรณคดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Achievement of Learning Management by Five Steps Process
to Promote Ability of Grade 10 Students
in Thai Literary Criticism

ปริญญญา วิชัยรัตน์¹ / สุมนา เขียนนิล² / วิภาวรรณ เอกวรรณัง³
Parinya Wichairat¹ / Sumana Kheannil² / Wipawan Eakwannang³

^{1,2,3}สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
กรุงเทพมหานคร 10300, ประเทศไทย

^{1,2,3} Thai Language Program, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

Bangkok 10300, Thailand

Corresponding author. Email: s59131109007@ssru.ac.th

Received: May 18, 2021

Revised: August 6, 2021

Accepted: August 11, 2021

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop the activities by using Five-Steps Process, 2) to study the results of Thai literary criticism by using Five-Steps Process of the grade 10 students. The sample group of this research comprised 8 students in the standard 10 who were studying in academic year 2020. The research tools were lesson plans and the test that spent 5 weeks and 8 periods for teaching.

The finding of this study revealed that; 1) the lesson plans with Five-Steps Process was suitable because index based on the consistency of 1.00. 2) The results of Thai literary learning management after using Five-Steps Process were 60 percent which were able to upgrade and support students ability in Thai literary criticism. This effected students' planning in learning which had more systems, students were able to criticize and it made them had various topics and concepts, supporting active atmosphere in classroom, having good interaction between students and students, the researcher and students. Students were energetic and fun with this activity rather than normal activity. This process effected students' analytical thinking, interpretation, evaluation, argument and properly criticism ability, bringing the advantages and disadvantages to apply in studying and doing the next test. The limit of this process was that teacher must always suggest students closely and spent more time for learning management.

Keywords: Criticism, Literary, Five steps process

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) และ 2) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี โดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) มีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบ ใช้ระยะเวลา 5 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 9 คาบเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) มีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 และ 2) ผลการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยใช้กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถวิจารณ์วรรณคดีเพิ่มขึ้นตามลำดับและเป็นไปตามเกณฑ์คะแนนกำหนด คือ ร้อยละ 60 ทุกคน สะท้อนผลว่านักเรียนมีการวางแผนจุดมุ่งหมายในการเรียน

ที่เป็นระบบขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นออกมาทำให้เกิดประเด็นและมโนทัศน์ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีชีวิตชีวา เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้นระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย นักเรียนกระตือรือร้น ตื่นเต้น ตื่นตัว สนุกสนานและให้ความสนใจกับกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความ และการประเมินค่า สามารถโต้แย้ง วิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล นำข้อดี และข้อบกพร่องของตนมาปรับใช้ในการเรียนและการทดสอบครั้งต่อไปได้ ทั้งนี้มีข้อจำกัด คือ ต้องดูแล ให้คำแนะนำนักเรียนอย่างใกล้ชิดและใช้ระยะเวลาเตรียมการจัดการเรียนรู้มากกว่าปกติ

คำสำคัญ: การวิจารณ์, วรรณคดี, กระบวนการ 5 ชั้น

บทนำ

วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นสาระสำคัญสาระหนึ่งปรากฏในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เมื่อนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องวิเคราะห์ และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (Ministry of Education, 2010, p. 7) เนื่องจากทักษะการวิเคราะห์วิจารณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนในปัจจุบัน เพราะบุคคลที่มีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์จะสามารถแยกแยะข้อมูลเหตุการณ์ ประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ดังที่ Koeton (2011, p. 3) กล่าวว่า การฝึกการวิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีย่อมส่งเสริมคุณสมบัติให้เป็นผู้ช่างสังเกต คิครอบคอบ มีเหตุผล ไม่ยึดตนเป็นที่ตั้ง เป็นผู้รักการอ่าน มีมุมมองแนวคิดที่หลากหลาย และ Manlikamat (2016, p. 11) กล่าวต่อไปอีกว่า การวิจารณ์วรรณคดี ฝึกตนให้สามารถอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะของวรรณคดีที่นำมาวิจารณ์พร้อมทั้งประเมินคุณค่าวรรณคดี โดยใช้เกณฑ์อย่าง

ใดอย่างหนึ่งอย่างไม่มีอคติ ช่วยให้เป็นผู้ที่คำนึงถึงความถูกต้อง เป็นธรรม เป็นเครื่องช่วยให้สามารถไตร่ตรองหาจุดเด่น จุดด้อยและหาเหตุผลนำมาอธิบายประกอบสู่การประเมินค่าอย่างสร้างสรรค์

ผู้วิจัยตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจารณ์วรรณคดี เพราะหากนักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์ไม่ได้ จะนำมาซึ่งระบบการศึกษาไทยที่เน้นการเรียนแบบท่องจำมากกว่าใช้ความคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ไม่สามารถตัดสินใจหาเหตุผลมาอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ ทำให้กลายเป็นคนคิดไม่เป็นและหลงเชื่อสิ่งต่าง ๆ อย่างง่ายดายในที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดย Limbach and Waugh (2010) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เป็นการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าการเป็นผู้ฟังความรู้จากครูเพียงฝ่ายเดียว ทำให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดขั้นสูงได้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างไร้ข้อจำกัดแต่อยู่บนพื้นฐานแห่งหลักการเหตุและผลทำให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ประกอบด้วย 1) ขั้นการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นสอนผ่านการใช้คำถามแบบเปิด 3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก 4) ขั้นทบทวนและพัฒนา และ 5) ขั้นการให้ข้อมูลป้อนกลับและประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) อาทิ Phunakhon (2012, p. 85) Angkhasanyalak (2016, p. 62) และ Baesio (2018, p. 104) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) ส่งผลให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าการเป็นผู้ฟังความรู้จากครูเพียงผู้เดียวและสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองทำให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้และเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยยะสำคัญซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนผู้วิจัยจึงสนใจใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 กระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถวิเคราะห์ ตีความ และ ประเมินค่าวรรณคดีได้อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้การวิจารณ์ วรรณคดีมีประสิทธิภาพ

บททวนวรรณกรรม

1. การศึกษาเกี่ยวกับการวิจารณ์วรรณคดี

ความหมายของการวิจารณ์วรรณคดี

การวิจารณ์วรรณคดี หมายถึง การสำรวจตัวบทอย่างละเอียดผ่านการวิเคราะห์ การตีความ และการประเมินค่า เพื่อชี้ให้เห็นข้อดีหรือข้อบกพร่องของผลงานชิ้นนั้น ๆ โดยไม่ใช้อารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว แต่ต้องใช้ทฤษฎี เหตุผลและหลักเกณฑ์มาอธิบาย ประกอบการวิจารณ์ ดังที่ Koeton (2011, p. 2) กล่าวว่า การวิจารณ์วรรณคดี เป็นการ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่านแล้วสามารถบอกได้ว่าวรรณคดีเรื่องนั้นดีหรือไม่ ดีด้วยเหตุผลใด จำเป็นต้องคิดหาเหตุผลมาประกอบการวิจารณ์เพราะเป็นเรื่องที่ต้องอาศัย ความรู้ความเข้าใจเนื้อเรื่องที่วิจารณ์อย่างละเอียด อีกทั้งต้องอาศัยประสบการณ์ที่มีความ สำคัญไม่น้อยกว่าความรู้ หากผู้อ่านรอบรู้และมีประสบการณ์การอ่านมากจะทำให้เป็น ผู้ใจกว้าง เป็นกลาง มีมุมมองที่หลากหลาย และเล็งเห็นจุดสำคัญในวรรณคดีที่ต้องการ วิจารณ์อย่างน่าเชื่อถือ และ Rutdit (2019, p. 6) กล่าวว่า การวิจารณ์วรรณคดี คือ การวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบของการวิจารณ์ทั้งเนื้อเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร และแก่นเรื่อง จากนั้นจำเป็นต้องเปิดเผยให้เห็นความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างส่วน ประกอบต่าง ๆ ที่ซ่อนเร้นอยู่ ผ่านการตีความอย่างละเอียดในแง่มุมต่าง ๆ และชี้ให้เห็น ว่าแต่ละส่วนมีความสำคัญต่อส่วนรวมหรือสอดคล้องสัมพันธ์กันเพียงใด แล้วนำมาตัดสิน คุณภาพว่าสิ่งใด คือส่วนดีหรือสิ่งใดคือส่วนบกพร่อง

ความสามารถของการวิจารณ์

การวิจารณ์วรรณคดีจำเป็นต้องมีองค์ประกอบความสามารถ 3 ส่วนหลัก ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ การตีความ และการประเมินค่า จึงจะสามารถวิจารณ์วรรณคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ ดังที่ Inthonphon (2018, p. 12-22) อธิบายว่า การวิจารณ์วรรณคดีต้องมีความสามารถ คือ 1) การวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ออกเป็นประเด็นสำคัญทั้งโครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร แก่นเรื่อง ตลอดจนกลวิธีของผู้ประพันธ์ตามรูปแบบของวรรณคดีแต่ละเรื่องที่มีองค์ประกอบแตกต่างกัน 2) การตีความ คือ การค้นหาหรือหยิบยื่นความหมายให้กับตัวบทวรรณคดีที่อ่าน ด้วยการเชื่อมโยงความคิดจากภาษาสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้หรือต้องการสื่อความหมาย มิใช่หยิบส่วนใดส่วนหนึ่งของตัวบทมาแต่เป็นการสรุปความหมายทั้งหมด และ 3) การประเมินค่า เป็นการพิจารณาข้อดี ข้อบกพร่องทั้งในด้านองค์ประกอบกลวิธีการแต่ง กลวิธีการเสนอความคิด รวมทั้งความประสานกลมกลืนระหว่างรูปแบบและเนื้อหาทั้งหมด สอดคล้องกับ Rutdit (2019, p. 6) อธิบายว่า ความสามารถของการวิจารณ์แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ คือ การแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของวรรณคดีมาวิจารณ์อย่างถี่ถ้วนตามรูปแบบของงานนั้น 2) การตีความว่ามีสาระสำคัญใดบ้างที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อความหมายโดยไม่จำเป็นต้องเหมือนกับความคิดของผู้ประพันธ์ และ 3) การประเมินค่าทั้งเนื้อหา กลวิธีการนำเสนอ และเรื่องราวว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ชอบหรือไม่ชอบด้วยเหตุผลใด โดยสามารถแสดงเหตุผลประกอบได้ชัดเจน ดังนั้นการวิจารณ์วรรณคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่งผู้วิจารณ์จำเป็นต้องมีองค์ประกอบความสามารถหลัก 3 องค์ประกอบข้างต้นจึงจะสามารถวิจารณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการวิจารณ์

การวิจารณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การตีความอย่างมีเหตุผล และการประเมินค่าอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งบ่มเพาะให้เป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน มีความสามารถในการเขียนหรือพูด เป็นผู้มีความเที่ยงตรงปราศจากอคติ และในโลกทัศน์ที่กว้างไกล ดังที่ Chaiyakun (2019, a-b) กล่าวว่า การวิจารณ์ เป็นการอ่านตรวจตราแยกแยะความคิดเป็นองค์ประกอบ แยกเป็นหมวดหมู่ และจัดลำดับหัวข้อความสำคัญ เชื่อมโยงไปสู่การตีความหมายตัวบทของวรรณคดีอย่างละเอียด แล้วจึงตัดสินหรือประเมินค่า ทำให้เป็นผู้มีความคิดเป็นระบบ มีเหตุผล มีความเที่ยงธรรมโดย

ปราศจากอคติ และรอบคอบ นอกจากนี้ Rutdit (2019, p. 7) กล่าวว่า การวิจารณ์มีความสำคัญมากเพราะเป็นการฝึกให้เป็นผู้มีความละเอียด มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลมองเห็นความเหมือนหรือความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ในงานเขียนวรรณคดีที่แตกต่างกันอย่างสร้างสรรค์ เป็นผู้มีความสามารถในการพูดโต้แย้งอย่างมีเหตุผล และ Office of contemporary art and culture (2020, p. 17) กล่าวต่อไปอีกว่า การฝึกการคิดวิจารณ์ เป็นการฝึกตนให้คิดเป็น ผ่านการใช้เครื่องมือ/ทฤษฎีที่หลากหลายจะเป็นหลักประกันให้เกิด “สุขภาวะทางปัญญา” ที่ไม่เห็นแต่เพียงเปลือกของปัญหา ไม่ใช้อคติในการพิจารณาสาร ไม่ถูกหลอกหรือเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจ เนื่องจากมีวิจารณ์ญาณในการคิดสามารถวิเคราะห์ ตีความและประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ก่อนจะตัดสินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process)

ความหมายของกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process)

กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอย่างหลากหลาย มีสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่เอื้ออำนวยและง่ายต่อการจัดการเรียนรูเป็นเครื่องมือที่เป็นแบบแผนซึ่งขับเคลื่อนด้วยการเรียนรู้อย่างมีจุดมุ่งหมาย ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนมีบทบาทเป็นผู้สร้างความรู้มากกว่าเป็นผู้รับความรู้เพียงฝ่ายเดียว เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้เกิดกระบวนการคิดขั้นสูง เช่น กระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์และการประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ได้ โดยมีแนวคิดมาจากการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ที่พัฒนาขึ้นจากการพบข้อบกพร่องของการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายที่ถูกนำมาใช้อย่างยาวนาน แต่การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวกลับไม่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และไม่ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียน ดังที่ Limbach and Waugh (2010, p. 1) กล่าวว่า กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เป็นรูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ สร้างจากทฤษฎีที่มีอยู่พัฒนากระบวนการคิด พฤติกรรมการเรียนรู้ และการศึกษาผลลัพธ์เป็นฐาน กระบวนการนี้พัฒนาขึ้นสำหรับการพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดความเข้าใจแท้จริงจากการปฏิบัติ มีสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยและง่ายต่อการจัดการเรียนรู้ สามารถกระตุ้นและพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงได้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process)

กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) พัฒนาขึ้นโดย Limbach and Waugh (2010) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการ ขั้นตอน ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียน มีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 6 ระดับ ประกอบด้วย ขั้นจำ ขั้นเข้าใจ ขั้นนำไปใช้ ขั้นวิเคราะห์ ขั้นประเมินค่า และขั้นสร้างสรรค์

ขั้นที่ 2 สอนผ่านการใช้คำถามแบบเปิด ครูตั้งคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ โดยใช้คำถามแบบเปิดเพื่อให้นักเรียนสามารถคิดได้หลายมุมมอง

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติกิจกรรม ครูใช้กิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้เชิงรุก ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ด้วยการคิดและปฏิบัติ

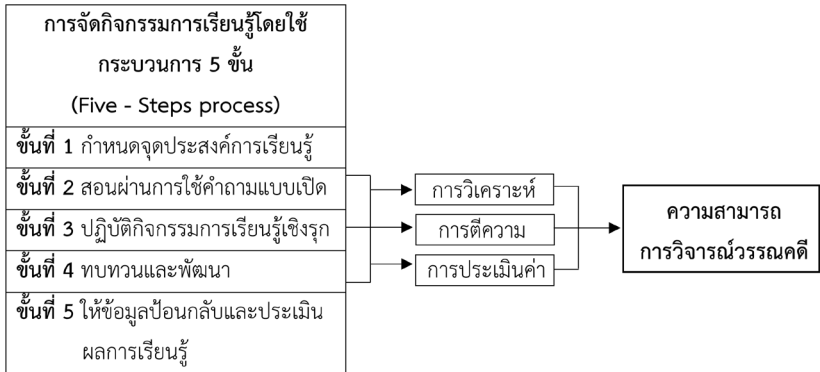
ขั้นที่ 4 ทบทวนและพัฒนา นักเรียนทบทวนและพัฒนาความเข้าใจบทเรียน โดยการทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่านักเรียนควรพัฒนาเรื่องใด

ขั้นที่ 5 ให้ข้อมูลป้อนกลับและประเมินผลการเรียนรู้ ครูประเมินคุณภาพ การทำงานของนักเรียนเพื่อวัดศักยภาพของนักเรียนและให้ผลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนา การเรียนรู้และผลงานของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น (Angkhasanyalak, 2016, p. 337)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process)
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process)

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย 3 ประเด็น ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 8 คน ที่มีผลประเมินการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่านำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ตัวชี้วัด ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 จากการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนรายวิชาภาษาไทย เรื่องการวิจารณ์วรรณคดี โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามลำดับ ดังนี้

2.1 แบบตรวจสอบความสอดคล้องของแผนจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และสาระเนื้อหาวิชาภาษาไทยอย่างดี ตรวจสอบความสอดคล้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) ของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) แล้วนำผลคะแนนมาคำนวณและสรุปผลคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถการวิจารณ์วรรณคดี โดยแบ่งออกเป็นแบบทดสอบย่อยจำนวน 2 ชุด และแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้จำนวน 1 ชุด สร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 4 ข้อ และแบบอัตนัย เขียนตอบ จำนวน 3 ข้อ สร้างขึ้นโดยยึดตามองค์ประกอบความสามารถของการวิจารณ์วรรณคดีไทย ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบของการวิจารณ์วรรณคดี คือความสามารถการวิเคราะห์ระบุงค์ประกอบของการวิจารณ์ 4 องค์ประกอบย่อย คือ โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร และกลวิธีการแต่ง 2) การตีความเนื้อเรื่อง คือ ความสามารถการระบุสาระสำคัญและข้อคิดจากเนื้อเรื่อง 2 องค์ประกอบย่อย คือ การระบุสาระสำคัญและข้อคิดจากเนื้อเรื่อง และ 3) การประเมินค่า คือ ความสามารถการตัดสินคุณภาพตาม 3 องค์ประกอบความสามารถย่อย คือ การประเมินค่าด้านเนื้อหา การประเมินค่าด้านสังคม และวัฒนธรรมและการประเมินค่าด้านวรรณศิลป์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เพื่อส่งเสริมความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขออนุญาต ทางสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่ออนุญาตดำเนินการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน รวมระยะเวลาทั้งหมด 9 คาบเรียน 5 สัปดาห์ มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดีไทยโดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five – Steps process) ครั้งที่ 1 เรื่อง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 จำนวน 3 คาบ

3.2 ทดสอบความสามารถย่อย ครั้งที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ เรื่อง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 จำนวน 1 คาบ

3.3 การจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดีไทยโดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five – Steps process) ครั้งที่ 2 เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม จำนวน 3 คาบ

3.4 ทดสอบความสามารถย่อย ครั้งที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม จำนวน 1 คาบ

3.5 ทดสอบความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีไทย หลังการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five – Steps process) จำนวนทั้งหมด 1 คาบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดีโดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five – Steps process) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ไม่ต่ำกว่า 0.5 โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ $IOC = \frac{\sum R}{N}$

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี โดยการจัดการเรียนรู้ กระบวนการ 5 ขั้น (Five – Steps process) จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถการวิจารณ์วรรณคดี มีผลคะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด คือ ร้อยละ 60 โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ $\frac{\text{คะแนนที่ได้}}{\text{คะแนนเต็ม}} \times 100$

ผลการวิจัย

จากวิธีดำเนินการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five – Steps process) เพื่อส่งเสริมความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) ของแผนจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล ทั้งนี้ผู้วิจัย ได้นำกระบวนการขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่ 1 การวิจารณ์วรรณคดีเรื่อง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การวิจารณ์วรรณคดีเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การวิจารณ์วรรณคดีไทยเบื้องต้นตามลำดับ ผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องและความเที่ยงตรงเท่ากับ 1 ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) กับแผนจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดีสามารถนำมาเป็นแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 ได้

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี โดยการจัดการเรียนรู้ แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) จากการทำแบบทดสอบย่อย และแบบทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อวัดความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) ในแต่ละคาบเรียน สามารถสรุปผลตามตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินการทำแบบทดสอบย่อยครั้งที่ 1 การวิจารณ์วรรณคดี เรื่อง นิทานเวตาล เรื่องที่ 10 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563

นักเรียนคนที่	คะแนน (10)	ร้อยละ (100.00)	แปลผล
1	7	70.00	ผ่าน
2	6	60.00	ผ่าน
3	7	70.00	ผ่าน
4	6	60.00	ผ่าน
5	7	70.00	ผ่าน
6	8	80.00	ผ่าน
7	6	60.00	ผ่าน
8	6	60.00	ผ่าน

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินการทำแบบทดสอบย่อยครั้งที่ 2 การวิจารณ์วรรณคดี เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563

นักเรียนคนที่	คะแนน (10)	ร้อยละ (100.00)	แปลผล
1	8	80.00	ผ่าน
2	7	70.00	ผ่าน
3	8	80.00	ผ่าน
4	7	70.00	ผ่าน
5	8	80.00	ผ่าน
6	9	90.00	ผ่าน
7	7	70.00	ผ่าน
8	7	70.00	ผ่าน

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินการทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ วัดความสามารถ การวิจารณ์วรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563

นักเรียนคนที่	คะแนน (10)	ร้อยละ (100.00)	แปลผล
1	9	90.00	ผ่าน
2	8	80.00	ผ่าน
3	9	90.00	ผ่าน
4	8	80.00	ผ่าน
5	9	90.00	ผ่าน
6	10	100.00	ผ่าน
7	8	80.00	ผ่าน
8	8	80.00	ผ่าน

จากตารางแสดงผลการประเมินการวัดความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีจากแบบทดสอบย่อย และแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์การพัฒนาการความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีของนักเรียนรายบุคคลทั้ง 8 คน มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นตามลำดับสะท้อนผลจากคะแนนการทำแบบทดสอบย่อยครั้งที่ 1 และ 2 วัดความสามารถการวิจารณ์วรรณคดี โดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) ส่งผลให้คะแนนการทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 ตามเกณฑ์ผู้วิจัยกำหนด ดังนั้น การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เพื่อส่งเสริมความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ทุกประการ จึงเป็นนวัตกรรมที่มีความเหมาะสม สามารถเพิ่มพัฒนาการความสามารถการวิจารณ์วรรณคดี และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ และเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อดีและข้อจำกัด สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า นักเรียนมีการวางแผนจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่เป็นระบบขึ้น กล่าวแสดงความคิดเห็นออกมาทำให้

เกิดประเด็นและมีโมทัศน์หลากหลาย ส่งเสริมให้บรรยากาศ ในชั้นเรียนมีชีวิตชีวาเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้นระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย นักเรียนตื่นตัวกระตือรือร้น สนุกสนานและให้ความสนใจมากกว่าการจัด การเรียนรู้แบบปกติซึ่งกระบวนการดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความ และการประเมินค่า สามารถโต้แย้ง วิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล นำข้อดีและข้อบกพร่องของตนมาปรับใช้ในการเรียนและการทดสอบครั้งต่อไปได้ ทั้งนี้มีข้อจำกัด คือ ต้องดูแลให้คำแนะนำนักเรียนอย่างใกล้ชิด และใช้ระยะเวลาเตรียมการจัดการเรียนรู้มากกว่าปกติ

สรุปและอภิปรายผล

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) สามารถพัฒนาความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดร้อยละ 60 ทุกคน ทำให้ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิจารณ์วรรณคดีเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด ถือว่ากิจกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนทุกคนให้มีคะแนนพัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับ และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด คือร้อยละ 60 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการขั้นตอนที่เป็นระบบ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมจากการจัดการเรียนรู้ และมุ่งเน้นให้นักเรียนคิดได้อย่างอิสระ โดยอยู่บนพื้นฐานแห่งเหตุและผล ตอบสนองต่อความต้องการและความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน สอดคล้องกับแนวคิดของ Phunakhon (2012) Angkhasanyalak (2016) และ Baesio (2018) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) มีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชาที่ซับซ้อน ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าการเป็นผู้รับความรู้จากครูเพียงฝ่ายเดียว ทำให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติจริง เกิดการ

แลกเปลี่ยนความรู้เชิงตรรกะ เป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความคงทน นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์พิจารณาข้อมูลได้อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ มีโลกทัศน์การมองสิ่งต่าง ๆ ที่กว้างขึ้น อีกทั้งเกิดการถ่ายโอนความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความหมาย นำความรู้ที่ได้ไปต่อยอด ในการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกันจนเกิดเป็นทักษะความชำนาญ เกิดเป็นกระบวนการคิดขั้นสูงได้ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดประเมินค่า อีกทั้งช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับครู จนเกิดเป็นทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความการประเมินค่า ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น วิชาภษ วิจารณ์ ได้แย้งโดยอยู่บนพื้นฐานแห่งเหตุและผล ที่ไม่ใช่การถกเถียงเพื่อเอาชนะกระทั่งไม่ฟังเหตุผลของผู้อื่น แต่เป็นการแสดงเหตุผลทางปัญญา ที่เพิ่มพูนวิจรรย์ญาณและความคิดของนักเรียน ให้งอกงามอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

เมื่อพิจารณาข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) ตามกระบวนการในแต่ละขั้น สะท้อนผลได้ว่า ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายต่อการเรียนรู้และสามารถวางแผนการเรียนรู้เป็นระบบมากขึ้น ขั้นที่ 2 สอนผ่านการใช้คำถามแบบเปิด ขั้นที่ 3 ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และขั้นที่ 4 ทบทวนและพัฒนา ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นออกมา ทำให้เกิดประเด็นและมโนทัศน์การวิจารณ์วรรณคดีหลากหลายมุมมอง ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีชีวิตชีวา เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย นักเรียนตื่นตัว ตื่นตัว กระตือรือร้น สนุกสนานและให้ความสนใจมากกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กระบวนการขั้นตอนดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์การตีความ และการประเมินค่า สามารถวิจารณ์วรรณคดีได้อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ นำไปสู่ขั้นที่ 5 การให้ข้อมูลป้อนกลับและประเมินผลการเรียนรู้ นักเรียนสามารถนำข้อดีและข้อบกพร่องของตนมาปรับใช้ในการเรียนและการทำแบบทดสอบครั้งต่อไปได้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการวิจารณ์วรรณคดีสูงขึ้น เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดได้ในที่สุด

2. การพิจารณาข้อมูลจากการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้การวิจารณ์วรรณคดี โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 จนถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พบว่านักเรียนมีพัฒนาการความสามารถสูงขึ้นตามลำดับ โดยมีผลคะแนน ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 ทุกคน โดยเฉพาะนักเรียนคนที่ 6 มีพัฒนาการความสามารถระหว่างเรียนสูงขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้มีคะแนนเต็มร้อยละ 100 จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การวิจารณ์วรรณคดี ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น กล่าวคือ นักเรียนคนที่ 6 เมื่อเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 พบว่านักเรียนตื่นตัวให้ความสนใจ กล้าที่จะอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ในประเด็นที่ตนเองคิด แสดงเหตุผลประกอบและยกตัวอย่างการอภิปรายอยู่เสมอ ตลอดจนมักให้ความสนใจและสอบถามเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่จะศึกษาและอ่านตัวอย่างงานวิจารณ์วรรณคดีของผู้อื่นเพิ่มเติม จากการทำแบบทดสอบย่อยพบว่านักเรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบตีความ และระบุสาระสำคัญของเรื่องแล้วนำเชื่อมกับความคิดเห็นของตนเอง มีการบอกข้อดีและข้อด้อยของการอ่านตัวบทจากวรรณคดี มีเพียงบางตัวอย่างเท่านั้นที่นำมาแสดงตัวอย่างประกอบมาไม่ครบถ้วน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลย้อนกลับ เมื่อนักเรียนสงสัยสิ่งใด มักจะถามถามและเสนอแนวคิดของตนให้ผู้วิจัยทราบเสมอ เมื่อถึงการทดสอบหลังเรียน นักเรียนสามารถนำข้อเสนอแนะมาประยุกต์ใช้ ทำให้พัฒนาการความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีดีขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้ผ่านเกณฑ์ประเมินจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน ร้อยละ 100 ซึ่งจัดอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก

นอกจากนี้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เพื่อส่งเสริมความสามารถการวิจารณ์วรรณคดียังสอดคล้องอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ปัจจุบัน ที่เรียกว่าการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะและกระบวนการสำคัญ 4 ประการ คือ 4C ได้แก่ 1) ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ (Critical thinking) 2) การสื่อสาร (Communication) 3) ความร่วมมือ (Collaboration) และ 4) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้น (Five - Steps process) เพื่อพัฒนาความสามารถการวิจารณ์วรรณคดีล้วนทำให้นักเรียนเกิดทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยิ่งไปกว่านั้นการวิจารณ์วรรณคดียังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับประสบการณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะปัจจุบันที่เทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขึ้น

มากมาย หากนักเรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีได้ ย่อมสามารถใช้ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์กรองข่าวสารที่ถั่งโถมเข้ามาทุกรูปแบบทั้งในชีวิตจริงและในสังคมออนไลน์ เช่น ละคร โฆษณา ข่าวการเมือง ข่าวบันเทิง และข่าวจากสื่อทั่วโลก ดังนั้นการฝึกให้คิดเป็นโดยการวิจารณ์จะทำให้นักเรียนสามารถตัดสินใจต่าง ๆ ได้โดยปราศจากอคติ และไม่ตัดสินใจได้ง่าย ๆ เพียงแค่ชั่วคราวจากการได้ยินหรือเล่าแบ่งปันข้อมูลข่าวสารต่อ ๆ กันมา หากแต่ต้องใช้เหตุผล สติปัญญาพิจารณาและกลั่นกรองสารเสียก่อน ทำให้ไม่ถูกหลอกหรือตกเป็นทาสเครื่องมือของสิ่งยั่วยุมากมายในสังคมปัจจุบันที่เปรียบเสมือนดาบสองคมพร้อมให้คุณและโทษในเวลาเดียวกัน

References

- Angkhasanyalak, Y. (2016). **Effects of organizing Thai language learning activities by using 5-step process on analytical thinking ability and active learning attitudes of tenth grade students** (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok. (In Thai)
- Baesio, K. (2018). **The development of analytical reading abilities on prose works of ninth grade students by using 5-step process and semantic mapping strategy** (Master's thesis). Silpakorn University, Bangkok. (In Thai)
- Chaiyakun, H. (2019). **Basic literary analysis**. Chaig Mai: Sangsin. (In Thai)
- Dechakhup, P. & Yindeesuk, P. (2018). **Proactive learning combines with PLC for Development**. Bangkok: Chulalongkorn. (In Thai)
- Inthonphon, W. (2018). **Literary criticism**. Nakhon Pathom: Silpakorn. (In Thai)

- Koeton, P. (2011). **Thai language, literature and literary work for grade 10: Teacher's manual of textbook for basic course in learning area of Thai language in the basic education core curriculum A.D. 2008**. Bangkok: Akson Charoen That. (In Thai)
- Limbach, B. & Waugh, W. (2010). "Developing Higher Level Thinking." **Journal of Instructional Pedagogies**, 3, 1-9.
- Manlikamat, K. (2016). **Literary criticism**. Bangkok: Ramkhamhaeng. (In Thai)
- Ministry of Education. (2010). **Basic education core curriculum A.D. 2008**. Bangkok: Agricultural cooperative printing demonstrations of Thai. (In Thai)
- Office of Contemporary Art and Culture. (2020). **Freshman Critics**. Bangkok: Office of Contemporary Art and Culture. (In Thai)
- Phunakhon, P. (2012). **Effect of using the five-steps model of critical thinking of fifth grade students** (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok. (In Thai)
- Rutdit, W. (2019). **Teacher's manual of textbook on Literature and literary work for grade 10 in the learning area of Thai language**. Bangkok: Academic Quality Development. (In Thai)
- Satawethin, C. (1975). **Literary Criticism: Thai textbooks for higher education**. Bangkok: Sutthisan. (In Thai)